

1 Teret dokazivanja

Teret dokazivanja je na stranci čiji će interesi biti ugroženi u slučaju neuspješnog izvođenja dokaza.

1.1 Koja su pravila u vezi s teretom dokazivanja?

Stranke su obvezne iznijeti relevantne činjenice predmeta i navesti dokaze u prilog svojim tvrdnjama, osim ako je zakonom propisano drukčije. Osim ako je zakonom propisano drukčije, relevantne činjenice predmeta mora dokazati stranka kojoj je u interesu da sud prihvati činjenicu kao istinu, a posljedice nedostatka dokaza ili neuspješnog dokazivanja takve činjenice snosi ista stranka. Kad je riječ o radnom sporu, poslodavac mora dokazati sadržaj svakog kolektivnog ugovora, svih internih pravila i uputa koje su potrebne za odlučivanje o zahtjevu i svakog pismena izvedenog u okviru aktivnosti poslodavca koje je potrebno za odlučivanje o pravnom sporu, pravilnosti izračuna povezanih s traženim naknadama, ako su sporne, i plaćanju svake naknade, u slučaju spora zbog plaće.

Kad je riječ o sporu povezanom s radnim odnosom u javnoj službi, tijelo javnog sektora mora dokazati sadržaj općenito primjenjivih odredbi i uputa koje su potrebne za odlučivanje o zahtjevu i svih pismena izvedenih u okviru aktivnosti tijela javnog sektora koja su potrebna za odlučivanje o pravnom sporu, pravilnosti spornih izračuna povezanih s traženom naknadom i plaćanju svih naknada, u slučaju spora zbog plaće.

1.2 Postoje li pravila prema kojima su određene činjenice izuzete od tereta dokazivanja? U kojim slučajevima? Je li moguće predočiti dokaze kako bi se pokazalo da određena pravna pretpostavka nije valjana?

Ako se činjenica koja je predmet dokazivanja ne može dokazati, a treba je dokazati stranka na koju takva nemogućnost utječe, sud može prihvatiti činjenicu kao istinu ako nema nikakvih sumnji u pogledu njezine istinitosti. Sud može prihvatiti izjavu o činjenici kao istinu ako nema nikakvih sumnji u pogledu njezine istinitosti i, ako je potvrdi protustranka, ako je stranke predstave na jednak način, ako je protustranka ne osporava unatoč pozivu suda da to učini ili ako se smatra nespornom u okviru tog zakona. Činjenice koje sud smatra općepoznatima ili koje su sudu službeno poznate sud uzima u obzir čak i ako se nijedna od stranaka na njih ne pozove. Sud po službenoj dužnosti uzima u obzir zakonske presumpcije, uključujući okolnosti koje će se, na temelju zakona ili osim ako je dokazano drukčije, smatrati istinitima. Na primjer, u obiteljskom pravu postoji ograničen broj neosporivih presumpcija i činjenica koje se ne mogu osporiti na temelju zakona.

1.3 U kojoj mjeri sud mora biti uvjeren u neku činjenicu kako bi presudu temeljio na postojanju te činjenice?

Mađarskim pravilima parničnog postupka nije predviđen nikakav minimalni stupanj izvjesnosti suda. Osim ako je zakonom određeno drukčije, sud nije ograničen na primjenu specifičnih formalnih pravila, metoda i sredstava dokazivanja te je slobodan osloniti se na dokaze stranaka ili bilo kakve druge dokaze koji su prikladni za utvrđivanje činjenica u predmetu. Međutim, to se ne primjenjuje na zakonske presumpcije, uključujući zakonodavne odredbe kojima se propisuje da se određene činjenice moraju smatrati istinitima osim ako se iznese dokaz o suprotnome. Sud utvrđuje relevantne činjenice predmeta usporedbom te pojedinačnom i zajedničkom ocjenom izjava i ponašanja stranaka tijekom postupka, kao i dokaza otkrivenih tijekom rasprave te drugih podataka povezanih s postupkom, prema svojem uvjerenju.

2 Izvođenje dokaza

Sud izvodi dokaze kako bi utvrdio činjenice koje su potrebne za odlučivanje o sporu.

2.1 Mora li stranka uvijek podnijeti zahtjev za izvođenje dokaza ili sudac u određenim predmetima može izvesti dokaze na vlastitu inicijativu?

Osim ako je zakonom propisano drukčije, relevantne činjenice predmeta mora dokazati stranka kojoj je u interesu da sud prihvati činjenicu kao istinu, a posljedice nedostatka dokaza ili neuspješnog dokazivanja takve činjenice snosi ista stranka. U građanskom postupku sud može naložiti izvođenje dokaza po službenoj dužnosti, ako je to dopušteno zakonom.

U upravnom postupku sud može naložiti izvođenje dokaza po službenoj dužnosti uzimajući u obzir činjenice ili dokaze u prilog okolnostima koje mora uzeti u obzir po službenoj dužnosti, ako se upućivanje odnosi na povredu koja ugrožava maloljetnu osobu koja ima pravo na naknadu za invaliditet ili ako je tako propisano zakonom.

2.2 Ako je zahtjev stranke koji se odnosi na izvođenje dokaza odobren, što slijedi?

Saslušavaju se svjedoci, pribavljaju se mišljenja od sudskih vještaka, a ako je potrebno, saslušavaju se vještaci, provode se ispitivanja, a osobama koje posjeduju dokumente, videozapise, audiozapise, audiovizualne zapise ili druge materijalne dokaze nalaže se da ih predoče.

2.3 U kojim slučajevima sud može odbiti zahtjev stranke za izvođenje dokaza?

Sud nije obavezan izvoditi dokaze koje je predočila stranka nikakvim zahtjevom ili svojom odlukom o predlaganju dokaza. Sud može odbiti zahtjev za predlaganje dokaza ako taj zahtjev nije podnesen u skladu s odredbama Zakona CXXX. iz 2016. o Zakonu o parničnom postupku, osim ako je zakonom propisano drukčije, ili ako stranka koja je obvezna unaprijed platiti troškove izvođenja dokaza nije ispunila svoju obvezu plaćanja unaprijed unatoč tome što ju je sud na to pozvao. Sud odbija zahtjev za predlaganje dokaza ili odustaje od izvođenja dokaza koje je već naloženo ako to nije potrebno za donošenje presude o pravnom sporu.

2.4 Koji različiti načini dokazivanja postoje?

Konkretno, dokazni materijali obuhvaćaju dokaze pribavljene od svjedoka, mišljenja vještaka, dokumente, videozapise, audiozapise, audiovizualne zapise i druge materijalne dokaze. Dokazni materijali ne mogu se priznati ako su isključeni zakonom ili podliježu uvjetima, osim ako su uvjeti ispunjeni. Dokazi se mogu izvoditi ispitivanjem. Tijekom postupka ne mogu se davati izjave pod prisegom.

2.5 Na koji se način od svjedoka dobivaju dokazi te kako se ti načini razlikuju od onih pomoću kojih se dokazi dobivaju od vještaka? Kakva su pravila u vezi s pisanim dokazima i izvješćima/mišljenjima vještaka?

U skladu s načelom izravnog dokaza, opće je pravilo da svjedoci i vještaci svjedoče na raspravi. Ako stranka želi dokazati svoje navode dokumentima, mora dokumente priložiti zahtjevu ili ih predočiti na raspravi. Dokumentu na stranom jeziku mora se priložiti barem jednostavan prijevod na mađarski jezik. Ako se pojave ikakve sumnje u pogledu točnosti ili cjelovitosti prijevoda, potreban je ovjereni prijevod. U suprotnom sud neće taj dokument uzeti u obzir. Na zahtjev stranke koja predočuje dokaze, sud može obvezati stranku suprotnih interesa da učini dostupnima sve dokumente koja posjeduje i koje bi u svakom slučaju bila obvezna otkriti ili predočiti u skladu s pravilima građanskog prava. Konkretno, stranka suprotnih interesa podliježe takvoj obvezi ako je izdani dokument u interesu stranke koja dostavlja dokaz ili potvrđuje pravni odnos druge stranke ili ako je povezan s raspravom koja se odnosi na takav pravni odnos. Ako

dokument posjeduje osoba koja ne sudjeluje u postupku, sud će naložiti da se dokument učini dostupnim primjenjujući pravila o ispitivanju. Ako prijedlog za dostavljanje dokaza podnese stranka, sud poduzima mjere kako bi pribavio dokumente ili podatke koje posjeduje sud, javni bilježnik, drugo javno tijelo, upravno tijelo ili druga organizacija, pod uvjetom da otkrivanje dokumenata ili podataka stranka ne može zatražiti izravno. Nije potrebno pribaviti izvornik dokumenta ako ga nije potrebno ispitati i ako stranka dostavi njegovu ovjerenu ili običnu kopiju tijekom rasprave. Slanje dokumenta može se odbiti samo ako sadržava povjerljive informacije.

2.6 Imaju li neki načini dokazivanja veću težinu od drugih?

U načelu, ne.

2.7 Je li za dokazivanje određenih činjenica obvezna primjena određenih načina dokazivanja?

U načelu takva obveza ne postoji. U iznimnim slučajevima, na primjer u postupku za proglašenje osobe poslovno nesposobnom, sud je dužan pozvati vještaka psihijatra da ocijeni psihičko stanje tuženika.

2.8 Jesu li svjedoci zakonski obvezni svjedočiti?

Da, ali u određenim slučajevima mogu odbiti svjedočiti.

2.9 U kojim slučajevima mogu odbiti svjedočenje?

Sljedeće osobe mogu odbiti svjedočiti:

rođaci bilo koje stranke

osoba koja bi svojim svjedočenjem inkriminirala samu sebe ili rođaka za počinjenje kaznenog djela u vezi s glavnom stvari

osoba koja je na temelju svojeg zanimanja obvezna čuvati tajnu ako bi svojim svjedočenjem povrijedila svoju obvezu čuvanja tajne, osim ako ju predmetna osoba ne oslobodi te obveze

osoba koja je obvezana na čuvanje poslovne tajne u vezi sa stvarima u kojima bi svjedočenje predstavljalo povredu njihove obveze čuvanja povjerljivosti, osim ako se podaci na koje se svjedočenje odnosi ne mogu smatrati poslovnom tajnom u skladu sa Zakonom o dostupnosti podataka od javnog interesa i podataka dostupnih na osnovi javnog interesa ili ako je predmet postupka odlučivanje o tome jesu li navedeni podaci od javnog interesa ili bi li trebali biti dostupni na osnovi javnog interesa

posrednik/vještak u postupku mirenja koji je uključen u spor, pružatelji medijskog sadržaja i osobe u radnom ili sličnom odnosu s takvim pružateljima, u vezi sa stvarima u kojima bi njihovo svjedočenje značilo otkrivanje identiteta osobe koja im je pružila informacije u kontekstu svoje aktivnosti kao pružatelja medijskog sadržaja.

2.10 Je li moguće kazniti osobu koja odbije svjedočiti ili je prisiliti da svjedoči?

Svjedoci, vještaci koje je odredio sud, vlasnici dokumenta ili predmeta koji su podložni ispitivanju i druge osobe čije sudjelovanje u izvođenju dokaza sud smatra nužnim (dalje u tekstu zajednički: „doprinositelji“) obvezni su sudjelovati u izvođenju dokaza. Ako doprinositelj ne izvrši svoju obvezu, a da nije unaprijed zatražio da ga se oslobodi svjedočenja zbog dobrog razloga koji može opravdati, sud će obvezati doprinositelja da plati nastale troškove, može doprinositelju izreći kaznu, može naložiti obvezno pojavljivanje doprinositelja, smanjiti naknadu doprinositelja i obavijestiti nadređenu osobu, rukovoditelja ili poslodavca doprinositelja o njegovoj odsutnosti na svjedočenju. Sud može naložiti nekoliko tih prisilnih mjera istodobno.

Prisilne mjere ne mogu se primjenjivati na maloljetne osobe mlađe od 14 godina, ali od njihovog pravnog zastupnika može se zatražiti plaćanje nastalih troškova i može mu izreći kaznu.

Ako doprinositelj izvrši svoju obvezu ili zatraži da ga se oslobodi svjedočenja zbog dobrog razloga koji može opravdati nakon primjene bilo koje prisilne mjere, sud će ukinuti nalog za izvršenje prisilne mjere.

Svjedok može podnijeti zasebnu žalbu protiv odluke kojom ga se obvezuje da svjedoči. Žalbom se obustavlja saslušanje svjedoka. Ako je odbijanje svjedoka da svjedoči očito neutemeljeno, sud koji odlučuje o žalbi može izreći kaznu svjedoku, a sud koji odlučuje u postupku može obvezati svjedoka da plati nastale troškove.

2.11 Postoje li osobe koje ne mogu svjedočiti?

Pravni zastupnik svjedoka ne može biti saslušan kao svjedok, osim ako je fizička osoba koju zastupa sposobna sudjelovati u postupku.

Osoba ne može svjedočiti ako je tuženiku bila savjetnik u pogledu pitanja za koje je saznala kao savjetnik tuženika ili ako nije bila izuzeta od obveze povjerljivosti u pitanju koje se odnosi na povjerljive informacije.

Maloljetna osoba mlađa od 14 godina može svjedočiti samo ako se dokazi koji se očekuju iz njezina svjedočenja ne mogu izvesti ni na koji drugi način.

2.12 Koja je uloga suca i stranaka u saslušanju svjedoka? Pod kojim uvjetima svjedok može svjedočiti videokonferencijskom vezom ili uz primjenu drugih tehničkih rješenja?

Svjedoci se na raspravi pojavljuju na temelju poziva suda i tamo ih u načelu saslušava predsjedavajući sudac ili, u slučaju suca pojedinca, sudac koji vodi predmet.

Predsjedavajući sudac može dozvoliti stranci koja je pokrenula saslušanje svjedoka, na njezin zahtjev, da prva izravno postavi pitanja svjedoku prije nego što dopusti protustranci da postavi pitanja, ako je protustranka to zatražila. U takvim slučajevima predsjedavajući sudac i drugi članovi vijeća isto tako mogu postavljati pitanja svjedocima nakon što ih stranke ispitaju.

3 Ocjena dokaza

Sud utvrđuje relevantne činjenice predmeta usporedbom te pojedinačnom i zajedničkom ocjenom izjava i ponašanja stranaka tijekom postupka, te dokaza otkrivenih tijekom rasprave i drugih podataka povezanih s postupkom, prema svojem uvjerenju.

3.1 Ako stranka nije legalno pribavila dokaze, postoje li ograničenja koja sud primjenjuje pri donošenju presude?

Dokazni materijali, ili svaki njihov odvojivi dio, nezakoniti su i možda se neće upotrijebiti u postupku:

(a) ako su pribavljeni ili predočeni uz povredu prava osobe na život i tjelesni integritet ili uz prijetnju pravima osobe na život i tjelesni integritet

(b) ako su izvedeni na bilo koji drugi nezakonit način

(c) ako nisu pribavljeni na zakonit način

(d) ako bi njihovo dostavljanje sudu povrijedilo prava osobnosti.

Osim ako su pribavljeni ili predočeni uz povredu prava osobe na život i tjelesni integritet ili uz prijetnju pravima osobe na život i tjelesni integritet, sud može uzeti u obzir nezakonite dokazne materijale iznimno i dužno uzimajući u obzir posebne okolnosti i razmjere povrede zakona, pravne interese na koje utječe povreda zakona, utjecaj nezakonitog dokaza na otkrivanje činjenica, težinu drugih dostupnih dokaza i sve druge okolnosti predmeta.

3.2 Hoće li moje svjedočenje biti dokaz ako sam stranka u postupku?

Izjava stranke ne smatra se dokazom. Međutim, sud pri utvrđivanju činjenica predmeta isto tako ocjenjuje tvrdnje stranaka, kao što je opisano u pitanju 3.

Posljednji put ažurirano: 18/11/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.